

Poikkeamisluvat luonnonsuojelulain merimetsoa koskevista rauhoitussäännöksistä

HAKUOHJE

SISÄLTÖ

- Milloin poikkeamislupa merimetson rauhoitussäännöksistä on tarpeen?
- Mitä voi tehdä ilman poikkeamislupaa
- Mistä luonnonsuojelulain 49 § mukaista poikkeamislupaa haetaan ja kuka lupia valvoo?
- Toimita hakemus ELY-keskukseen riittävän ajoissa, varustettuna riittävin tiedoin ja perusteluin
- Millä edellytyksillä poikkeamisluvan voi saada?
- Hakemuksen sisältö
- Hakemuksen käsittely
- Valitusaika
- Lupa
- Luvan käytöstä raportoiminen

1

Milloin poikkeamislupa merimetson rauhoitussäännöksistä on tarpeen?

Luonnonsuojeluilla ovat rauhoitettuja kaikki linnut, jotka eivät kuulu riistaeläimiin tai rauhoittamattomiin eläimiin. Rauhoitettuja lintuja koskevat seuraavat Luonnonsuojelulain 39 § kiellot:

Kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien:

- tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja
- tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.
- Useimmiten hakemukset koskevat erilaisia merimetson pesimäaikaiseen tutkimukseen liittyviä lupia, ja vahinkojen estämiseksi tehtäviin toimenpiteisiin liittyviä poikkeuslupia, kuten lintujen ampumista, munien käsittelyä, pesien hävittämistä tai lintujen häätämistä.

Poikkeamislupamenettelyn vaativat muun muassa:

- merimetsojen pyydystäminen tai tappaminen
- pesintöjen ja levähdyspaikkojen häirintä
- pesien hävittäminen ja pesäpuiden kaato (myös pesimäkauden ulkopuolella, koska laji käyttää peräkkäisinä vuosina samoja pesiä)
- aktiivipelotteiden (kuten koirien, kaasutykkien, sähköisten liikkuvien pelottimien sekä ultraääni- ja laserpelottimien) käyttö. Jos rauhoitettuja lintuja häiritään tahallisesti, esim. ajetaan pois pesimä- tai tärkeältä ruokailualueelta, on poikkeuslupa tarpeen

Sen sijaan poikkeuslupaa eivät tarvitse esimerkiksi:

- kaupallinen tai virkistyskalastus (mikäli ei kohdistu pesäpaikoille pesimäaikaan),
- metsästyslain mukainen metsästyslain piiriin kuuluvien lintujen metsästäminen alueilla, joilla merimetsoja esiintyy,
- pelotinlaitteet vapaa-ajan kiinteistöjen pihapiirissä (mikäli kyse ei ole lintujen pesimäaikaisesta häirinnästä, eikä suojelualueista)

Mitä voi tehdä ilman poikkeamislupaa

Häirintä ja pelottelu (jossa lintuja ei vahingoiteta) muualla kuin pesäpaikoilla tai muilla elinkierron kannalta tärkeillä paikoilla on mahdollista ilman poikkeamislupaa. Huomaa kuitenkin, että mikäli toimet kohdistuvat samalla muiden rauhoitettujen lajien pesäpaikkoihin tai elinkierron kannalta tärkeisiin paikkoihin (kuten tärkeisiin levähdysalueisiin), ne tarvitsevat poikkeamisluvan. Myös merimetsan pesien hävittäminen vaan vaatii aina luvan, myös pesimäkauden ulkopuolella.

Merimetsot kalanpyydyksillä, kalanistutuksilla tai kalankasvattamoilla

Mikäli kalanpyydykset eivät sijaitse merimetsojen pesimäluodon tai muiden saaristolintulajien yhdyskuntien välittömässä läheisyydessä, merimetsot voidaan pelottaa pois ajamalla veneellä pyydyksien tuntumaan lintujen pakoreaktion laukaisemiseksi. Tämä on tehokkainta ja pitkävaikutteisinta tiheästi toistettuna.

Merimetsot voidaan häätää istutusten yhteydessä istutusalueelta ajamalla veneellä riittävän lähelle lintuja pakoreaktion laukaisemiseksi. Istutusalueet voivat olla tärkeitä pesimä- tai levähdysalueita myös muille vesi- ja rantalintulajeille, jolloin pelottelu tulee mitoittaa siten, ettei häiriötä aiheuteta muille lajeille.

Merimetsot voidaan häätää kasvattamolta lähestymällä lintuja pakoreaktion laukaisemiseksi. Tämä on tehokkainta ja pitkävaikutteisinta tiheästi toistettuna. Kalankasvattamo on myös mahdollista suojata riittävän tiheällä altaiden päälle pingotettavalla verkolla, jolloin merimetsot eivät pääse vaurioittamaan kaloja.

Merimetsot yrittävät pesiä saarella, jolla sijaitsee vapaa-ajan asunto, tai hakevat pihapuista oksia pesätarpeiksi

Luodoilla pesivät merimetsot voivat hakea pesiinsä oksia yli kilometrinkin päästä pesimäpaikasta. Rantatonteilla tehokkain ennaltaehkäisevä keino on olla näkyvästi ja mahdollisimman paljon paikalla pesänrakennuksen aikaan huhti- ja toukokuussa. Arvokkaiksi koettuihin puihin voi omalla tontilla ripustaa pelotteita kuten lippusiimoja tai kiiltäviä esineitä.

Pesinnän ennaltaehkäisy on vaikeaa, koska paikalla tulisi olla näkyvästi useampana päivänä erityisesti huhtikuussa ja toukokuun alussa juuri ennen kuin merimetsot alkavat rakentaa pesiään. Kun pesiä on jo rakennettu ja muninta aluillaan, mahdollinen häätäminen vaatii poikkeamislupamenettelyyn.

Karkotustehon varmistamiseksi eri pelotteita kannattaa vaihdella

Mikäli samaa menetelmää käytetään toistuvasti, linnut yleensä tottuvat siihen. Paras teho saavutetaan, jos laitteet asennetaan alueelle juuri ennen vahinkoaikaa ja poistetaan heti sen jälkeen. Karkotusmenetelmistä löytyy esimerkkejä Suomesta: mm. erilaiset liput ja nauhat, linnunpelättinuket (Scarey Man, Hulken), vaneriset ”haukat”, kaasukanuunat/tykit ja sähköiset lintujentorjuntajärjestelmät, joissa kaiuttimilla toistetaan lajityypillisiä hätä- ja hälytysshuutojen digitaalitallenteita ja lintujen luonnollisten vihollisten ääniä, mikä saa linnut vakuuttumaan siitä, että ne ovat uhattuna. Satunnaistekniikka estää lintuja tottumasta ääniin.

Onko esim. kalanpyydyksille tai mökkitonteille asennettavat pelottimet tulkittavissa ennaltaehkäisyksi vai karkottimiksi? Vaativatko ne luvan, jos ne on asetettu ennen lintujen saapumista alueelle?

Nauhat ym. passiiviset pelotteet eivät yleensä vaadi lupaa, jos ne eivät häiritse alueen muita rauhoitettuja lintuja. Sen sijaan kaasutykit ym. äänekkäät laitteet (käyttöajankohta on tärkeä-onko pesimäaikana), sekä häirintä, kun linnut ovat jo alkaneet rakentaa pesiä alueelle, vaativat luvan. Sellaiseen paikkaan, jossa on pesinyt merimetsoja aikaisemmin, ei saa viedä minkäänlaisia karkottimia ilman poikkeuslupaa, vaikka karkotteet vietäisiin ennen pesimäkauden alkua.

Mistä luonnonsuojelulain 49 § mukaista poikkeamislupaa haetaan ja kuka lupia valvoo?

Vuodesta 2015 alkaen keskitettiin osa luonnonsuojelulain poikkeuslupien käsittelystä Varsinais-Suomen ELY-keskukseen*. Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa tehdään merimetsoja koskevat päätökset myös muiden ELY-keskusten toiminta-alueille sijoittuvia toimenpiteitä koskien.

Varsinais-Suomen ELY-keskus lähettää päätöksen tiedoksi niille alueellisille ELY-keskuksille, joiden toiminta-alueetta tehty päätös koskee. Kukin ELY-keskus vastaa toiminta-alueitaan koskevan päätöksen valvonnasta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ohella.

Keskitetyt luonnonsuojelulain mukaiset luvat ovat:

- Kuolleena tavatun rauhoitetun eläimen hallussapito (40 §)
- Rauhoitettujen lajien kauppa (45 §)
- Lintuja koskevat lupatehtävät (49 § 3 mom.), eli poikkeukset Luonnonsuojelulain lintulajeja koskevista rauhoitusmääräyksistä
- Lajisuojelun hallussapitoa ja myyntiä yms. koskevat lupatehtävät (49 § 4 mom.)

* Kyseessä oleva toimivalta tulee valtioneuvoston asetuksesta elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksista 1392/2014, (muutos: 208/2016 pykälä 5 kohta 9) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160208>

5 § Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella seuraavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät

9) luonnonsuojelulain (1096/1996) 40 ja 45 §:ssä sekä 49 §:n 4 momentissa tarkoitetut lajisuojelua koskevat lupatehtävät ja 49 §:n 3 momentissa tarkoitetut lintuja koskevat lupatehtävät.

Toimita hakemus ELY-keskukseen riittävän ajoissa, varustettuna riittävin tiedoin ja perusteluin

Poikkeuslupaa haetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta vapaamuotoisella hakemuksella (tai osin sähköisellä hakemuksella (hakemusta täydentävät tiedot kuten kartat ym. selvitykset liitteinä). Hakemus liitteineen lähetetään kirjaamoon kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi tai postitse PL 236, 20101 Turku.

Hakemus tehdään suomen tai ruotsin kielellä. Mahdollisia liitteitä, kuten tutkimussuunnitelman, voi liittää hakemukseen englanninkielisinä, mutta keskeisimmät asiat (ks. hakemuksen sisältö) tulee esittää hakemuksessa suomeksi tai ruotsiksi.

Sähköinen lomake ja ohje sen täyttämiseen löytyvät ymparisto.fi –sivuilta seuraavasta linkistä:

www.ymparisto.fi/rauhoitettulajipoikkeus

Toimi ajoissa – ja ilmoita hakemuksen mahdollisesta kiireellisyydestä. Käsittelyssä voi olla ruuhkaa ja päätöksen lainvoimaisuus vie aikaa!

Huomaa, että päätös on lainvoimainen heti vain poikkeustapauksessa*, yleensä jos viivästyminen koituu ihmisille terveydellistä vaaraa, kyseessä olevalle lajille merkittävää haittaa, tai yleinen etu sitä vaatii. Ilmoita hakemuksen kiireellisyydestä, jos ongelma on ilmaantunut tai kärjistynyt nopeasti tai ennalta arvaamatta. Perustele tällöin kiireellisen käsittelyn ja päätöksen välittömän täytäntöönpanon* tarve. Muuten päätös on lainvoimainen vasta valitusajan jälkeen. Myöhään toimitettu hakemus ei ole syy sen kiireelliselle käsittelylle. Päätös toimitetaan hakijalle (sähkö)postitse. Merimetsopäätöksien tiedoksiannossa käytetään yleensä yleis-tiedoksiantoa, jolloin tiedoksisajan katsotaan saaneen tiedon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkai-semisesta ELY-keskuksen verkkosivulla. Valitusaika on hallintopäätöksissä 30 päivää (tiedoksisääntöpäivästä). Valitus tehdään päätöksessä mainittuun hallinnoivaan hallinto-oikeuteen.

Koska lupapäätökset ovat lainvoimaisia vasta n. 40 päivän kuluttua päätöksenteosta (ellei päätöksestä ole tehty valitusta hallinto-oikeuteen), toimita hakemus hyvissä ajoin ennen toivottua lupa-aikaa ja varaa riittävästi aikaa myös lupapäätöksen käsittelylle (mahdollisille hakemuksen täydennyspyyntöihin vastaamisille ja asiantuntijalausunnoille). Huomaa, että koska Varsinais-Suomen ELY-keskus käsittelee lintuja koskevat poikkeusluvut koko maasta ja hakemuksia laitetaan vireille erityisen runsaasti ennen lintujen pesintäaikaa, hakemusten käsittely voi keväisin viedä enemmän aikaa. Siksi monimutkaiset, kuten laajoja alueita koskevat tai useita toimenpiteitä sisältävät luvat saattavat vaatia useiden kuukausien käsittelyajan, sillä hakemukseen perehtyminen, täydennys- ja lausuntopyyntöt, sekä niihin vastaaminen vievät aikaa.

* Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (2019/808) annetun lain 122 § 1 momentin mukaan: ”Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman”. Saman lain 3 momentin mukaan ”Päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana myös, jos: laissa niin säädetään; päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Riittävät tiedot ja perustelut nopeuttavat asian käsittelyä

Varsinais-Suomen ELY-keskus on ilmoittanut odotettavissa olevaksi käsittelyajaksi kyseisessä lupatyyppissä 3 kuukautta, mutta hakemuksen käsittelyn kesto on tapauskohtainen. Puutteellisin tiedoin tai perusteluin varustettu hakemus edellyttää lisäselvityksiä, kuten hakemuksen täydennyspyyntöjä hakijalta, sekä tarvittaessa lausuntopyyntöjä asiantuntijatahoilta. Edellä mainituista syistä hakemuksen käsittelyaika voi pidentyä viikoilla-kuukausilla.

Hakemuksessa on kuvattava:

1. Ongelma ja aiheutuvat haitat mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja vahingot taloudellisella mittarilla, mikäli ne ovat sen luonteisia. Tärkeää on myös kuvata ongelman kesto ja mikä on kriittisin vuodenaika: pesimäaikana vai sen ulkopuolella?

Merimetsoista aiheutuneiden vahinkojen vakavuus ja todennäköisyys tulee olla perustellusti esitetty, samoin kuin arvio siitä, mikä osa vahingoista on merimetsan aiheuttamaa ja mikä osa johtuu muista syistä. Mm. kalastolle/kalastukselle koituvissa vahingoissa perusteluna voivat olla ongelmien kuvauksen lisäksi esimerkiksi saaliin vähentyminen, vahingoittuneiden kalojen määrä ja arvo tai rikkoutuneiden pyydysten arvo.

Koska vakavan vahingon arvioiminen ja osoittaminen yksittäistapauksissa on käytännössä usein varsin vaikeaa, lupaharkinnassa otetaan huomioon myös yleistä tutkimustietoa merimetsan ravinto-käyttäytymisestä sekä muiden Itämeren maiden kokemukset ja käytännöt (mikäli ne ovat sovellettavissa Suomen lainsäädäntöön ja olosuhteisiin). Erityisesti ongelma-alueiksi todennetuilla alueilla, joita voivat olla esimerkiksi erityisen tärkeät kalastus- tai kutualueet, joilla tiedetään olevan suuri merimetsokanta, voivat vakavan vahingon lupaperusteet täytyä.

Alueellisten merimetsotyöryhmien laatimissa alueellisissa tietopaketeissa tai toimintaohjelmissa on esimerkiksi kuvailtu kalastolle/kalastukselle tärkeitä alueita, keskeisiä ongelma-alueita ja mahdollisia lupaperusteita tarkemmin. Huomaa kuitenkin, että niiden toimenpide-ehdotukset eivät sellaisenaan riitä ratkaisun perusteeksi, vaan luvan myöntäminen vaatii poikkeamislupakäytännön mukaisen hakemuskohtaisen tapaustarkastelun.

Viranomaisen on ratkaisussaan huomioitava se, ovatko ko. tapauksessa lupahakemuksen perustelut lintudirektiivin artiklan mukaiset, sekä se ettei ongelman ratkaisemiseksi ole muuta tyydyttävää vaihtoehtoa kuin esitetyt toimet. Viranomaisen on myös arvioitava, voidaanko esitetyillä toimilla saada toivottu vaikutus, sekä onko toimenpiteet mahdollista toteuttaa siten, että niillä ei aiheuteta häirintää muulle rauhoitetulle linnustolle. Suojelualueilla toimet eivät yleensä ole mahdollisia em. syystä.

Luonnonsuojeluviranomaisen on ratkaisua tehdessään myös huolehdittava siitä, että Natura 2000 -verkoston kohteiden luontoarvoja ei heikennetä. Jos merkittävät vaikutukset ovat todennäköisiä, alueen luontoarvoille aiheutuvat vaikutukset on arvioitava hankkeen toteuttajan toimesta tai lupa-alueet on rajattava siten, ettei ko. alueelle varmasti aiheudu merkittäviä vaikutuksia.

Mikäli hakemuksen lupaperusteena on tutkimus, myönteinen päätös edellyttää konkreettisen yksiselitteisen tutkimussuunnitelman, jossa myös esim. ammuttavien lintujen määrä on perusteltu.

2. Arvio lintujen määrästä haetulla lupa-alueella (kolonioiden/ havaittujen ruokailevien lintuparvi arvioitu koko, ovatko ne nuoria pesimättömiä vai pesiviä yksilöitä, vai läpimuuttavia parvia)

ELY-keskuksella on käytössään Suomen ympäristökeskuksen vuosittaiset merimetsoseurannan koloniakohtaiset pesämäärät. Sen lisäksi on eduksi saada mahdolliset paikalliset lisätiedot merimetsojen määrästä ja liikkeistä alueella (esim. suositut ruokailualueet muualla kuin pesimäkolonian välittömässä läheisyydessä).

3. Onko haitan torjumiseksi (tai tutkimuksen toteuttamiseksi) muuta vaihtoehtoa kuin esitetty häirintä, suunnitellut toimenpiteet (tai tutkimusmenetelmät)

Perusteltu selvitys siitä, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua vakavien vahinkojen estämiseksi ole. Onko merimetsoja yritetty karkottaa muilla tavoin (pyydyksiltä tai rakennusten läheisyydestä, tilanteesta riippuen), ks. ilman lupaa mahdolliset toimenpiteet.

4. Miten lintuja aiotaan häiritä

Lintudirektiivin 9. artikla edellyttää, että lupapäätöksessä kuvataan pyydystämistä tai tappamista varten hyväksytyt välineet, laitteet ja menetelmät; sekä ne ajalliset ja paikalliset olot, joissa näitä poikkeuksia voidaan myöntää. Siksi hakemuksissa on kerrottava

- montako lintua on tarkoitus pyydystää tai tappaa ja millä tavalla, muun häirinnän luonne ja menetelmä (käytettävät passiiviset tai aktiiviset pelotteet ja laitteet), sekä mihin em. toimenpiteillä pyritään.
- Miten toimenpiteissä otetaan huomioon, ettei niistä koidu häirintää muulle rauhoitetulle linnustolle - etenkin, jos häirintää tai muita toimenpiteitä (munien tai pesien käsittelyä tai ampumista) tehdään lintujen pesimäaikaana.

5. Mille ajalle lupaa haetaan (kuinka moneksi vuodeksi, ja minä ajankohtina kunakin vuonna). Lupa voi olla useampivuotinen (yleensä 2-5 vuotinen), jolloin hakijan velvollisuus on raportoida luvan käytöstä vuosittain. Raportin perusteella arvioidaan toimenpiteiden toteutuksen onnistumista ja niiden vaikutusta merimetson aiheuttamiin ongelmiin alueella ja raporttien perusteella voidaan myös pohtia jatkoluvan tarvetta (ja esim. häiritävien lintujen määrää jatkossa).

6. Missä toimenpiteitä tehdään (eli mitkä ovat erityiset ongelma-alueet, joissa toimenpiteet ovat tarpeen)? Toimenpiteet luonnonsuojelualueilla eivät pääsääntöisesti ole mahdollisia. Myös muuhun lintulajistoon kohdistuvat häiriöt on otettava lupaharkinnassa ja lupa-alueissa huomioon (ks. kohta 1).

Millä edellytyksillä poikkeamisluvan voi saada?

Koska luonnonsuojelulain mukaan rauhoitettujen lintujen: tappaminen, pyydystäminen; pesien tahallinen vahingoittaminen; ja tahallinen häiritseminen, erityisesti lisääntymisaikana, tärkeillä muuttolevähdysalueilla tai niiden elämäntietojen kannalta tärkeillä paikoilla on pääsääntöisesti kielletty, niiden aiheuttamia haittoja tulee pyrkiä ensisijaisesti ennalta ehkäisemään ja lieviä haittoja sietää.

Koska lain mukaan em. toimet ovat ensisijaisesti kiellettyjä, ja vasta vakavan vahingon kynnyksen tai muiden poikkeusluvan edellytysten täytyessä voidaan toimia sallia, on poikkeusluvan edellytysten täyttymisen osoittaminen ensisijaisesti hakijan velvollisuus.

ELY-keskus voi myöntää (Luonnonsuojelulaki 49 § 3) **yksittäistapauksessa** poikkeamisluvan rauhoitettujen lintujen, kuten merimetson häiritsemiselle. Luvan myöntäminen edellyttää, että **muuta tyydyttävää ratkaisua vahinkojen estämiseksi ei ole**. Ensin on siis kokeiltu muitakin keinoja vahingon estämiseksi tai merimetsojen karkottamiseksi tai on perustellusti arvioitavissa, että muut keinot eivät sovellu paikalle tai eivät ratkaise ongelmaa tai estä vakavaa vahinkoa.

Poikkeuslupa voidaan myöntää vain seuraavien lintudirektiivin artiklan 9 mukaisin perustein:

- kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi, lentoturvallisuuden turvaamiseksi, viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi, kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;
- tutkimus- ja opetustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen;
- salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

Toimenpiteiden laajuus tulee arvioida tarkoituksenmukaisesti: Tavoitteena on yleensä ensisijaisesti aiheuttaa karkotusvaikutus tai rajoittaa kolonian kasvua, ei hävittää alueen kaikkia yksilöitä tai koko koloniaa. Jos toimet sijoittuvat pesimäajalle ja niiden arvioidaan häiritsevän myös muiden luonnonvaraisten lintulajien pesintää, hakemuksessa tulee myös kuvata, miten muuhun linnustoon kohdistuva häirintä minimoidaan.

Linnut voivat tulla yllättäen ja joskus ennalta arvaamattomille alueille. Lupaa voin hakea ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, jos on todistettavasti tietoa aiemmista merkittävistä vahingoista alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Erityisesti, mikäli aiempia vahinkoja ei ole vielä ollut, hakijan tulee perustella erityisen huolella, miten ja missä merimetsot aiheuttaisivat tulevaisuudessa merkittävän uhkan kalastolle, vesistölle, tai kansanterveyden turvaamiselle.

Pesintäyrityksiä ennaltaehkäisevää lupaa linnustollisesti merkittävillä pesimäalueilla on vaikeaa myöntää, sillä etukäteen ei voida tietää mille saarille merimetso asettuu ja pesiikö siellä rauhoitettuja lintulajeja, joiden pesintää merimetsojen häirintätoimet voisivat häiritä.

Mitä tarkoitetaan vakavalla vahingolla kalavesille (kalastukselle)?

Kun hakemuksen lupaperusteena on vakavan vahingon estäminen, vahingon vakavuus on aina perusteltava. Mikäli mahdollista, on hyvä arvioida koituneen vahingon määrä taloudellisella mittarilla.

EU:n komissio on laatinut vuonna 2013 tulkintaohjeen poikkeuslupien myöntämiseksi. Hakemuksessa on oltava selvitys merimetsan vaikutuksista kalastolle tai kalastukselle **kyseisellä alueella**. Tähän ei yksin riitä, että merimetsoa esiintyy (runsaana) ko. alueella, vaan **hakijan tulee myös osoittaa paikallisesti aiheutunut vakava vahinko (tai ko. vakavan vahingon uhkan olevan hyvin todennäköinen) ja perustella, että se ei ole voinut aiheutua muista tekijöistä kuin merimetsosta.**

Komission ohjeistus toteaa tapauskohtaisesta lupaharkinnasta ja tulkinnasta kalastolle koituvista vahingoista seuraavasti (Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC; http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/guidance_cormorants.pdf), s. 10, 3.2. Reason for derogation, Art 9 (1)(a)-(c); 3.2.1. Prevent serious damage to fisheries):

*“The general concept of 'serious damage' caused by cormorant populations ... **should be evaluated on a case-by-case basis, where, and when, a conflict occurs.** Further, it is not possible to provide any fixed, standardised thresholds in terms of population numbers, proportions or rates of fish stock removed, that could serve as a reference to assess the occurrence of 'serious damage'. Thus, **the mere presence, and fishing, of a certain number of Great Cormorant in the vicinity of a water-body, even if it is known that they consume a large quantity of fish/day, cannot be automatically considered as leading to a situation of 'serious damage' to the fishery.***

*As a general rule, 'serious damage' is accepted to occur where: (a) significant numbers of cormorants are actively foraging at a site; (b) the population structure and combination of fish species present at the site indicate that the foraging birds preying on fish stocks are the most likely cause of reduced fish catches, or injuries to fish, leading to **verifiable** situation of 'serious damage' to the fishery; and (c) other factors are not likely to be responsible for serious damage to the fish stocks worth protecting at the site. **All the above three conditions (a, b, and c) have to be met at the same time.** None of them, taken in isolation, is sufficient to suggest 'serious damage' due to Great Cormorants.”*

Ympäristöministeriön ELY-keskuksille laatiman merimetsoa koskevan ohjekirjeen (YM6/5713/2016) mukaan:

*“Vakavien vahinkojen ehkäisemiseen tarkoitetuissa hakemuksissa ja päätöksissä tulee mahdollisimman tarkkaan selostaa todettujen tai odotettavissa olevien vahinkojen luonnetta ja pyrkiä kuvaamaan niiden merkitystä **taloudellisesti mitattavissa olevilla mittareilla** kuten esim. saaliin vähentymisellä, vahingoittuneiden kalojen määrällä ja arvolla tai rikkoutuneiden pyydysten arvolla”.*

*“Koska vakavan vahingon arvioiminen ja osoittaminen yksittäistapauksissa on käytännössä usein varsin vaikeaa, on hakijoiden todistustaakan keventämiseksi lupaharkinnassa otettava huomioon myös yleistä tutkimustietoa merimetsan ravintokäyttäytymisestä sekä muiden Itämeren maiden kokemukset ja käytännöt. Tämä on tarpeen erityisiksi ongelma-alueiksi todennetuilla alueilla, joita voivat olla esim. viranomaisten tai alueellisten yhteistoimintaryhmien tunnistamat tai muissa selvityksissä esiin tulleet **tärkeät kalastus- tai kutualueet, joilla** Suomen ympäristökeskuksen seurantatietojen tai muiden selvitysten perusteella tiedetään olevan **suuri merimetsokanta.**”*

Mikäli lupahakemuksissa on viittauksia muiden maiden käytäntöihin ja kokemuksiin eri toimenpiteiden vaikutuksista merimetsokannan kokoon tai hakijan esittämään vahinkoon nähden, asiaa ratkaistaessa on tällöin selvitettävä ovatko kokemukset todellisia ja soveltuvatko kyseiseen vahinkotilanteeseen, tuottavatko ne kokemusten mukaan toivotun vaikutuksen ja ovatko toimenpiteet suoritettavissa kyseisellä alueella. Viittaa hakemuksessa

siis vain tutkimuksiin, jotka ovat sovellettavissa hakemusta koskevalla alueella (kalastoltaan ja kalastuksen pyyntilajeiltaan, sekä vesistön olosuhteiltaan saman kaltaisilla alueilla tehdyt tutkimukset).

Suojelualueille kohdistuvien hakemusten osalta on selvitettävä suojelumääräyksistä aiheutuvat reunaehdot (missä suojelualue sijaitsee toimenpidealueeseen nähden ja ovatko linnut sen suojeluperusteena), sekä onko toimenpidealueilla muuta rauhoitettua linnustoa, jonka pesintä (kanta) kärsisi toimenpiteistä. Näiden tietojen puuttuminen hakemuksesta viivästyttää hakemuksen käsittelyä ja /tai voi estää luvansaannin ko. alueille.

Mikäli hakija esittää hakemuksissaan useita vaihtoehtoisia toimenpiteitä, tai samalle alueelle on vireillä useita hakemuksia, jossa on esitetty erilaisia toimenpiteitä, ELY-keskus arvioi tarkoituksenmukaiseksi sellaisia toimenpiteitä, joilla toivottu vaikutus on todennäköisesti mahdollista saada aikaan, ilman että siitä aiheutuu haittaa merimetsokannalle tai merkittävää häiriötä muulle rauhoitetulle linnustolle.

Milloin lupaperusteena voi olla vakava vahinko vesistölle - vesien rehevöityminen?

Merimetsot kierrättävät meressä jo olevia ravinteita. Suurten yhdyskuntien rantavesissä ravinnepitoisuudet kohoavat, mutta merkittävämpää kuormitusta voi esiintyä vain, jos pesimäpaikka sijaitsee sulkeutuneella vesialueella ja merimetsot hakevat ravintonsa pääosin ko. alueen ulkopuolelta. Kuvaa hakemuksessa vesien rehevöitymisriskiä kuvaten alueelliset olosuhteet (esim. lahden mataluus, veden heikot vaihtumismahdollisuudet) ja perustele miksi merimetsa aiheuttaa tai edesauttaa alueella vesien rehevöitymistä, minkälaisia käytännön havaintoja/ ongelmia tästä on alueella, kuinka pitkään ongelmia on ollut tai miten riski rehevöitymiseen uhkaa muita arvoja alueella.

Miten huomioidaan pesimäyhdyskuntien hajuhaitat tai virkistyskäytön ongelmat

Suuret merimetsoyhdyskunnat voivat aiheuttaa hajuhaittoja, joiden voimakkuus on riippuvainen etäisyydestä ja sääolosuhteista (tuuli, kosteus). Haitta voi olla pitkäkestoista, mikäli asumus sijaitsee lähellä yhdyskuntaa, vallitsevan tuulen suunnan alapuolella. Mikäli pesimäyhdyskunnasta koituvat hajuhaitat ovat merkittäviä, ne voidaan huomioida lupaperusteena (kansanterveyden turvaaminen), mikäli hakemuksessa on esitettyä tietoa esimerkiksi em. vallitsevista tuulensuunnista havaittujen hajuhaittojen ajankohtana, runsaasta asutuksesta kolonian välittömässä läheisyydessä (muutamien satojen metrien etäisyydellä) ja muista siihen liittyvistä olosuhteista.

Mikäli suurista merimetsoyhdyskunnista aiheutuu vedenlaatuongelmia esim. läheisille yleisille uimarannoille tai kolonian sijainti uhkaa juomaveden laatua, tulee näistä esittää hakemuksen perustelussa konkreettista tietoa jo toteutuneista haitoista (kuten uimarantojen käyttökielloista heikentyneen veden laadun vuoksi), tai esittää johdonmukaisia syys-seuraus-suhde kuvauksia ja vastaavia olosuhteita kuvaavia tietoja (kuten kolonian etäisyys juomavedenotto paikasta ja ko. paikan veden vaihtuvuus tai mataluus), joiden perusteella voidaan arvioida riskin tulevaisuudessa olevan merkittävä, jollei ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä tehtäisi.

Mitä tarkoittaa vakava vahinko metsille?

Lupaperusteena voidaan käyttää vakavaa vahinkoa metsille, kun esimerkiksi pienehkön virkistyskäyttöön käytetyn saaren puustosta merkittävä osa uhkaa tuhoutua laajan pesimäkolonian vuoksi. Tällaisten mökkisaarten ollessa kyseessä metsällä on myös virkistyskäytöllinen merkitys. Mannerrannoilla harvemmin tällaista laajempaa tuhoa suhteessa metsän kokonaisalaan tai puuston kokonaisuuteen esiintyy, mutta tilanne arvioidaan kuitenkin tapauskohtaisesti hakemuksessa esitettyjen tietojen ja perustelujen perusteella.

Hakemuksen sisältö

Perustele hakemuksesi hyvin eli kerro yksityiskohtaisesti tilanteesta: siitä mitä haittaa merimetsot haetulla alueella aiheuttavat, mitä aiot tehdä, milloin, missä ja miksi. Kerro, miten pitkäksi aikaa tarvitset luvan, ja miksi juuri täksi ajaksi. Liitä tarvittaessa mukaan kartta tai muu selvitys, jonka katsot selventävän asiaa. Käsittelyn nopeuttamiseksi on parempi antaa jokin ylimääräinen tieto kuin jättää pois tarvittava tieto.

- Kuvaile tarkoin lintujen häirintä-, pyydystys- tai tappomenetelmät ja lintujen, pesien tai munien käsittely, sekä toimenpiteet käytännössä suoritettavien henkilöiden nimet tai määrä, ja asiantuntemus ko. toimiin (ja muiden rauhoitettujen lintujen huomioimiseen toimenpiteissä).
- Toimenpiteiden ajankohta ja milloin toimet on aloitettava. Kuinka pitkäksi ajaksi lupaa haetaan. Kyseessä voi olla lyhytaikainen lupa yksittäisen tai muutaman linnun pesinnän torjuntaan yhdellä mökkitontilla, tai pitkäaikainen lupa laajempia alueita koskien. Lupaa kannattaa kuitenkin hakea vain sille rajatulle ajalle ja alueelle jossa vakava vahinko tai merkittävän uhkan kohde on, koska silloin sen perustelevuus on helpointa.
- Toimenpidealueiden tarkka sijainti. Mikäli tiedossasi on, että alue (tai sen välittömässä läheisyydessä olevat alueet) kuuluvat Natura 2000 suojeluverkkoon, tai luonnonsuojelualueeseen, tai alueella pesii muita rauhoitettuja lintuja, kerro siitä hakemuksessa ja ota huomioon, että ko. alueilla toimenpiteet ovat todennäköisesti rajoitettuja tai että niille ei myönnetä poikkeamislupaa toimenpiteisiin (etenkään lintujen pesintäaikana).
- Millä lintudirektiivin artiklan 9 poikkeuslupaperusteella lupaa haetaan, sekä sen riittävät perustelut. Sähköisessä hakemuksessa lupaperusteen voi rastiittaa, vapaamuotoisesta hakemuksesta perusteen tulee käydä muuten ilmi. Kuvaile lisäksi kyseessä olevaa ongelmaa, aluetta ja sen olosuhteita. Käsittelevän viranomaisen täytyy varmistua siitä, että kyse on todella ko. lupaperusteen kannalta välttämättömistä toimenpiteistä ko. alueella. Mikäli kyseessä on tutkimus- tai opetustarkoitus, kerro miten se edistää lajin suojelua tai luonnonsuojelua. Lisää tutkimusta koskeviin hakemuksiin tutkimussuunnitelma tai tutkimuksen kuvaus.
- Luvan voi saada vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Tämän vuoksi hakemuksessa tulee kuvata mitä toimenpiteitä on jo tehty tai mitä menetelmiä kokeiltu vahinkojen (tai lintujen pesinnän) ehkäisemiseksi (tai lintujen karkottamiseksi). Selitä miksi ne eivät ole toimineet. Kerro, jos jotakin tavallisesti käytettyä keinoa/metodologiaa ei ole järkevää kokeilla alueen jonkin ominaisuuden vuoksi.
- Lupa lintujen pyytämiseen tai tappamiseen ei ole lintudirektiivin vaatimusten mukainen, ellei siinä ole tapauskohtaisesti selitetty, miksi vahinkoa ei voi estää pyydystämättä tai tappamatta lintuja.
- Hakijan nimi, osoite ja yhteystiedot, yrityksen tai yhteisön ollessa kyseessä myös yhteyshenkilö ja Y-tunnus. (Hakija voi olla yksityishenkilö, yksi organisaatio muiden puolesta, toimijat yhdessä tai esim. häirinnän suorittava metsästyseura.)

Hakemuksen käsittely

Päätös tehdään tapauskohtaisena harkintana hakemuksessa esitettyjen tietojen (ja toimenpide-ehdotusten) perusteella. Ympäristöministeriön ohjeen mukaan lupaviranomainen voi rajata toimenpiteet tarvittavaan tasoon muut tyydyttävät ratkaisut huomioiden (vakavan vahingon tasoon asti – jonka vuoksi tavoitteena ei tulisi olla esimerkiksi koko kolonian tyhjentäminen, vaan kolonian pitäminen alueella ja kasvun estäminen tai kolonian koon rajoittaminen tasoon, jossa ei vakavaa vahinkoa aiheudu).

Nopeinta on sellaisen hakemuksen käsittely, johon ei tarvitse pyytää täydennyksiä. Jos hakemuksesta ei käy ilmi kaikki päätöksen teon kannalta tarpeellinen, ELY-keskus pyytää hakijalta täydennyksiä hakemukseen. Joskus voi olla myös tarpeen tehdä paikalla katselmus sen tarkastamiseksi, että luvan edellytykset täyttyvät.

Lupia ei yleensä myönnetä Natura 2000 –verkoston linnustonsuojelualueille (SPA), erityisesti pesintäaikaisiin toimiin (tai muuttoaikana), ilman Natura-vaikutusten arviointia suojelun

perusteena oleviin lintulajeihin. Viranomaisen on huolehdittava, että LSL 64 ja 65 § noudatetaan: Natura-alueiden suojeluperusteena olevien luontoarvoja ei saa heikentää; jos merkittäviä vaikutuksia todennäköisesti syntyisi – vaikutukset on arvioitava. Vähintään tarvitaan (esi)arvio ja perustelut sille, ettei toimenpiteistä aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ko. alueen luontoarvoille, joten tehtävät toimenpiteet ja menetelmät on kuvattava erityisen tarkasti. Jos edellä mainittuja ei hakemuksessa ole, viranomaisen on noudatettava varovaisuusperiaatetta ja rajattava toimenpiteet (esim. ajankohta, alue) sellaisiksi, ettei heikentäviä vaikutuksia varmasti synny Natura-alueelle (tai muun rauhoitetun linnuston pesinnälle tai muutonaikaiseen levähtämiseen).

Ympäristöministeriön ohjekirjeessä ELY-keskuksille todetaan myös, että toimenpiteet luonnonsuojelualueilla eivät pääsääntöisesti ole mahdollisia, mutta alueiden rauhoitussäännösten ja suojelutavoitteiden puitteissa se voidaan erityistapauksissa sallia. Suojelualueet voivat myös toimia alueina, joihin vakiintuneesti asettuneista yhdyskunnista on vähiten haittavaikutuksia. Myös muuhun lintulajistoon kohdistuvat häiriöt on otettava lupaharkinnassa huomioon. Erityisesti pesimäaikana toimenpiteet, jotka toteutettaisiin lintujen pesimäluodoilla, aiheuttaisivat helposti häiriötä myös muulle merilinnustolle. Yleisten metsästysaikojen ulkopuolella tapahtuvaan merimetsojen ampumiseen oikeuttavat luvat on tarpeen perustella ja harkita huolellisesti.

Jo perustetulle (yksityiselle) luonnonsuojelualueelle luvan myöntömahdollisuuksia rajaa Luonnonsuojelulain 24 §. Sen mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueesta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja se on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta. Linnustonsuojelualueella merimetson häirintätoimet todennäköisesti vaarantavat (ellei muuta osoiteta) alueen perustamistarkoituksen.

Tiukimmat säädökset koskevat valtion maiden suojelualueita, joilla sovelletaan luonnonsuojelulain 13-15 §. LSL 15 §:n mukaan se, mihin alueen haltija voi myöntää poikkeuksia, ei kata eläinten hätyyttämiskiellosta poikkeamista lainkaan, eikä eläinten tappamista muuta kuin tutkimus- tai opetustarkoituksessa.

Täydennyspyynnöt

Hallintolain 31 § mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolain mukaan asianosaisen (hakijan) on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on myös myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Viranomaisen pyytää vain päätöksenteossa tarvitsemaansa tietoa. Vastaa siis täydennyspyynnössä esitettyihin tarkentaviin kysymyksiin, toimita pyydetyt lisäselvitykset tai arvioinnit vaikutuksista muuhun rauhoitettuun linnustoon tai tarkennukset menetelmäkuvauksista. Mikäli niitä ei ole mahdollista toimittaa, perustele miksi. Mikäli tarvitset lisäaikaa täydennyksen toimittamiseen, pyydä sitä ELY-keskukselta.

Käsittelyn kiireellisyys

Ilmoita kiireellisyydestä, mikäli ongelma on ilmaantunut tai kärjistynyt nopeasti tai ennalta arvaamatta. Kirjoita esimerkiksi hakemukseen etusivulle näkyvästi ”pyydetään kiireellistä käsittelyä”. Toivomus kiireellisestä käsittelystä on perusteltava välittömällä toimenpidetarpeella.

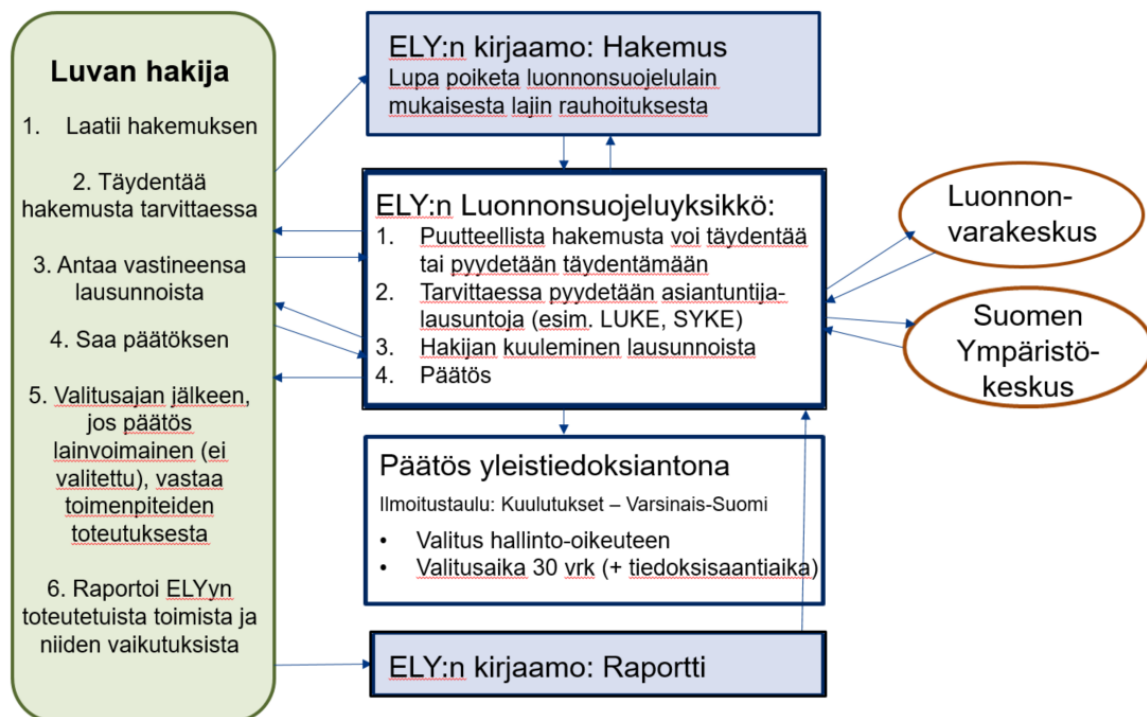
Kiireellinen käsittely tarkoittaa, että hakemus nostetaan mahdollisuuksien mukaan muiden jonossa olevien vähemmän kiireellisten hakemusten ohi. Pelkästään se, että hakija on huomannut toimenpiteiden luvanvaraisuuden myöhäisessä vaiheessa, ei ole peruste jonon ohittamiselle, vaan perusteeksi vaaditaan myös tilanteen äkillinen kärjistyminen.

Käsittelymaksu

Poikkeuslupahakemuksen käsittely on maksullinen. Poikkeuslupien käsittelymaksuista päätetään vuosittain valtioneuvoston asetuksella* ja luvan käsittely maksaa 150 euroa vuonna 2020. Peruutetusta tai täydentämättä jätetystä hakemuksesta peritään tehtyä työmäärää vastaava osuus maksusta. Sekä myönteisestä että kielteisestä päätöksestä peritään saman suuruinen maksu. Vain luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

Muista laittaa hakemukseen myös **laskutustieto/Y-tunnus – lupamaksun laskutusta varten.**

* Valtioneuvoston asetus (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020

Valitusaika

Viranomaisten päätöksiin kuuluu lakisääteinen valitusaika. Kun päätös on tehty, alkaa seitsemän päivän tiedoksisaantiaika, jonka kuluessa sekä hakijan että muiden, joita asia koskee, oletetaan ehtineen tutustua päätökseen. Sen jälkeen alkaa 30 päivän valitusaika. Sinä aikana hakija tai hallintolainkäyttölain mukaan se, jonka ”oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa” saa valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Jos kukaan ei valita päätöksestä, se on lainvoimainen ja toteutettavissa kun valitusaika on päättynyt. Jos joku valittaa päätöksestä, se on lainvoimainen vasta kun hallinto-oikeus on käsitellyt valituksen ja antanut luvan toimenpiteen suorittamiseen. Koska merimetsoa koskevien

päätösten vaikutusten voidaan katsoa ulottuvan laajemmalle kuin esim. yksin luvansaajan omalle kiinteistölle ja liittyvän laajemman ryhmän intresseihin, päätös annetaan tiedoksi yleistiedoksi.

Lupaviranomainen voi joskus antaa luvan päätöksen toimeenpanemiseen jo valitusajan kuluessa. Päätös voidaan panna täytäntöön valitusaikana esimerkiksi, jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun (esim. kansanterveydelle koituvan merkittävän uhkan) vuoksi voida lykätä.

Lupa

Poikkeamislupa rauhoitettujen lintujen häirintään tai tappamiseen noudattelee viranomaisten hallintopäätöksen yleistä muotoa. Lupa sisältää seuraavassa järjestyksessä otsikot:

- Hakija: hakijan yhteystiedot
- Asia: hakemuksen aihe lyhyesti
- Hakemus: yhteenveto hakemuksen sisällöstä
- Määräykset joita hakemus koskee: kuvaus lainsäädännön määräyksistä, jotka koskevat merimetsoa.
- Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätös: ratkaisu siitä, että lupa joko annetaan tai evätään sekä lupaan liittyvät ehdot joita toimenpiteiden yhteydessä on noudatettava.
- Huomaa, että päätöksen antamalla luvalla ei ohiteta maanomistajan oikeuksia, mikä huomioidaan myös päätöksen lupaehdoissa: "Hakija vastaa yhteydenpidosta maanomistajiin ja tarvittaviin viranomaisiin." Luvan hakija/toteuttaja on siten myös vastuussa toimenpiteiden riittävästä tiedottamisesta ja muiden mahdollisesti tarvittavien ilmoitusten tekemisestä ja lupien hankinnasta.
- Perustelut: viranomaisen selvitys siitä, miksi lupa annetaan tai evätään
- Sovelletut oikeusohjeet: ne lainkohdat (pykälät), joihin päätös perustuu
- Päätöksen täytäntöönpano: mahdollinen lupa aloittaa toimenpiteet jo valitusaikana
- Muutoksenhaku: tieto siitä, miten ja minne päätöksestä voi valittaa
- Liitteet: vähintään valitusohjeet, mahdollisesti muutakin informaatiota erillisinä liitteinä (esim. myönnetty toimenpidealue, jos se on eri kuin haettu alue)
- Päätös tiedoksi: lista niistä tahoista, joille päätös lähetetään tiedoksi
- Suoritemaksu: päätöksen käsittelymaksu

Luvan saajan kannalta tärkeimmät tarkasteltavat kohdat ovat **Päätös, Perustelut, Sovelletut oikeusohjeet ja Päätöksen täytäntöönpano.**

Kohdasta **Päätös** käy ilmi, onko lupa myönnetty, vai evätty. Jos lupa on myönnetty, siihen liittyy useimmiten joitakin ehtoja, rajoituksia tai toimenpidevaatimuksia, jotka luvansaajan on täytettävä. Myös ne käyvät ilmi kohdasta **Päätös**.

Kohdasta **Perustelut** käy ilmi, millä perusteilla viranomainen on myöntänyt tai evännyt luvan. Hakijalla on hallintolain mukaan oikeus saada perusteltu päätös, ja perustelut ovat tärkeitä myös niille ulkopuolisille, jotka ehkä haluavat valittaa päätöksestä. Perusteluissa on lain mukaan kerrottava mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Myös luvan ehtojen ja rajoitusten syyt selvitetään Perustelut- osiossa.

Luvissa lintujen pyydystämiseen ja tappamiseen on Perustelut-osiosta käytävä esiin myös se, miksi toimenpiteille ei olisi ollut vaihtoehtoa. Tämä on tärkeää EU:n valvontaa ajatellen.

Kohdassa **Sovelletut oikeusohjeet** kerrotaan ne lainkohdat, joihin päätös perustuu. Hallinto-oikeuteen saa hallintolainkäyttölain mukaan tehdä valituksen vain sillä perusteella, että päätös

on valittajan mielestä lainvastainen. Kohta Sovelletut oikeusohjeet on siis tärkeä sille, joka on tyytymätön päätökseen, koska valituksessa on mainittava, mitä lainkohtaa on valittajan mielestä käytetty väärin tai jätetty käyttämättä.

Kohdasta **Päätöksen täytäntöönpano** käy ilmi, saako päätöksen panna toimeen jo valitusaikana. Jos kohdassa lukee ”Päätös on voimassa mahdollisesta muutoksen hausta huolimatta”, päätöksen saa panna toimeen heti (tai myönnetyn lupa-ajan alkaessa), siinäkin tapauksessa, että päätöksestä valitettaisiin hallinto-oikeuteen.

Luvan käytöstä raportointinen

Luvanhaltijan tulee raportoida vuosittain poikkeusluvalla pyydystettyjen ja tapettujen lintujen määrä (sekä häirinnän ollessa kyseessä tehdyt häirintätoimet ja niiden teho). Myös toimenpiteiden ajankohta (päivämäärä) tulee raportoida. Raportti lähetetään luvassa annettuun päivään mennessä ELY-keskuksen kirjaamoon. Raportin lähettämistä suoraan lupaa käsitelleelle virkamiehelle tulee välttää, koska henkilö- ja tehtävävaihdokset ovat mahdollisia. Raportista tulee ilmetä myös luvan diaarinumero ja luvansaajan nimi.